

EMTEA NAKLİYAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI

Yürürlük Tarihi: 1 Ocak 1953

Madde 1- Sigortalı malların fırtınadan, geminin batmasından veya karaya vurmak veyahut kaya veya sığığa bindirmek gibi haller neticesinde tamamen veya kısmen harap olmasından, oturmadan, çatışmadan, sabit, seyyar veya sabih bir cisme (buz dahil) çarpmasından, malın denize atılmasından, yangından, infilaktan, kaptan ve gemi adamlarının barataryasından yükleme, aktarma veya boşaltma ameliyeleri esnasında bir veya birden çok dengin düşmesinden ve genel olarak deniz kaza ve tehlikelerinden gelebilecek her türlü ziya veya hasarlar, bu poliçe ile tesbit olunan şartlar dahilinde, sigortacı'ya ait olacaktır.

Madde 2- İğtinam, zabtî müsadere, hapsü tevkif, mümanaat veya alkoyma ile bunların veya bunlara matuf her türlü teşebbüslerin neticeleri, kezalik muhasematın veya harp mahiyetinde hareketin (harp ilan edilmiş olsun, olmasın) neticeleri sigortanın dışındadır. Ancak bu hüküm muharip bir devlet tarafından veya muharip bir devlet aleyhine vaki hasmane bir fiile doğrudan doğruya (ve alakalı geminin veya çatışma halinde bu çatışmaya karışmış olan diğer herhangi bir geminin yapmakta olduğu sefer veya hizmetin nev'i veya mahiyetinden müstakil olarak) ika edilmiş olmadıkça çatışmayı, (mayın veya torpilden başka) sabit veya sabih bir cisimle teması, oturmayı, fırtına ve yangını sigorta dışında tutmaz; ve bu hüküm bakımından, bir devletle iştirak halinde olan ve emrinde deniz, kara veya hava kuvvetleri bulunduran herhangi bir otorite dahi devlet tabirinin şümulüne girer.

Bundan başka, iç harbin, ihtilalin, isyanın, ayaklanmanın veya bunlardan doğan iç kargaşalıkların neticeleri ile korsanlık da sigortanın dışındadır.

Her halde sigorta edilen mallara mayın, torpil, bomba ve sair harp silahlarının ika edeceği ziya veya hasarlar sigortaya dahil değildir.

Madde 3- Grevcilerin, lokavt edilmiş işçilerin veyahut işçi kargaşalarına, karışıklıklara veya halk hareketlerine iştirak eden kimselerin ika edecekleri ziya veya hasarlar sigortanın dışındadır.

Madde 4- Sigorta, aksine sözleşme olmadıkça, aşağıdaki rizikoları temin etmez, şöyle ki:

a) Yağmur suyu, ambar buğusu ve bundan ileri gelen tekasüf,

b) Oksidasyon veya paslanma, kırılma, çalınma, mutad dışı akma; malın bünyesinde, görünüşünde, renginde, tadında veya rayihasında tagayyür husule getiren her nevi tabahhur ve intişarlar; meğer ki hasar veya zivalar sigorta edilen rizikolardan birinin neticesinde vuku bulmuş olsun.

Madde 5- Aşağıdaki hallerin gerek doğrudan doğruya, gerek dolayısıyla doğuracağı avakıp sigortaya dahi1 değildir:

Yasak veya gizli ticaret, kaçakçılık, emtianın ithal, ihraç veya transitine müteallik kanun. ve nizamlara aykırılık, hakikat hilafı beyan, sigorta akidinin veya sigortalının veyahut bunların adamlarının vekil veya mümessillerinin fiil veya kusurları.

Aşağıdaki hususlar, sigorta hususi avarya dahil akdedilmiş olsa bile sigortanın dışındadır:

Malların sevk ve naklinde, sebebi ne olursa olsun vaki gecikmeler, karantina veya kışlama tevakkufları, yükleme veya boşaltma istarya ve süresteryaları ile bunlara ait resim, harç ve masraflar; kur ve rayiç farkları veya faiz kayıpları, teslim etmemekte temerrüt veya geç teslim tazminatı., kardan mahrumiyet; malların zati ayıbına izafe olunabilecek her türlü avarya, ziyat, bozulma ve eksilmeler, malların gereği veçhile hazırlanmamış veya tertiplenmemiş olmasından veya ambalaj kifayetsizliğinden ileri gelen ziya ve hasarlar; suhunetin ve atmosferik şartların tesirleri; mutad akma, fire ve aşınmalar fare, sıçan, kurt ve diğer haşaratın ika ettiği tahribat.

Sigortanın akidi nakliyatı bizzat yaptığı veya adamlarına yaptırdığı takdirde, kaptanın ve gemi adamlarının barataryasından, hile ve hud'asından, ihmalden, ihtiyatsızlığınan, ehliyetsizliğinden ileri gelen ziya ve hasarlar sigortaya dahil değildir.

Madde 6- Malların dağılıp saçılması, kızışması ve kuruması sigortanın dışındadır; meğer ki ziya veya hasarlar sigortalı olmuş bir rizikodan ileri gelmiş olsun.

Madde 7- Şayet, sigorta akidinin bilgisi altında olarak barut, fulmikoton, kibrit, ham petrol, benzin, fosfor, kimyevi maddeler, dinamit, nitrogliserin ve benzeri maddeler gibi kolaylıkla tutuşabilen veya infilaki mümkün olan maddeler ile sönmemiş kireç, tahrip edici mayiler veya zehirli veyahut fena kokulu maddeler sigortalı mallar ile bir arada yüklenir veya depo edilirse, böyle maddelerin yakınlığından veya aynı hamuleye katılmış olmalarından doğacak ziya veya hasarlar -sigortalı olmuş hadise meydana gelse bile- sigortanın dışında kalır.

Madde 8- Sigorta, malların, donatan veya gemi kiracısı tarafından, nakledilmek veya nakliyat derhal yapılmayacaksa muvakkaten muhafaza olunmak üzere, tesellüm edildiği anda başlar. Sigortanın akidi malları, donatan veya gemi kiracısına rihtim idaresi veya benzeri bir müessese marifetiyle teslim ettiği takdirde, bunlar malların tesellümü bakımından, donatanın veya gemi kiracısının mümessili sayılır. Bu maddedeki muvakkat muhafaza keyfiyetinden ancak, ticari teamüllere uygun olan kısa bir zamana münhasır muhafaza keyfiyetinden ancak, ticari teamüllere uygun olan kısa bir zamana münhasır muhafaza halleri kastedilmiştir.

İşbu sigortanın hükmü, malların tahmil, tahliye esnasında, buna mahsus olan liman merakibinde buldukları esnada da aynen mer'i kalacaktır.

Sigorta, malların teslim yerinde mürselünileyhine teslim edildiği anda ve eğer teslim keyfiyetine mani bir hal tahaddüs ederse, malların usulüne tevfiikan depo edildiği veya satıldığı zaman ve her halükarda en geç tahliyeyi takip eden on beşinci günün hitamında sona erer.

Tahliye keyfiyeti, sigortanın akidi veya mürsil veyahut mürselünileyh tarafından makbul sebep olmaksızın geciktirilirse, sigorta gecikme olmasaydı tahliye ne gün bitecek idiye onu takip eden on beşinci günün hitamında nihayet bulur.

Eğer nakliyat bir nakliyeci müesseseye tevdi edilmiş bulunursa -ki bu takdirde sigortanın akidi bu müessesenin ismini de

bildirmekle mükelleftir- sigorta, mezkur müessesenin malları teslim ettiği anda başlar ve bunları teslim yerinde mürselünileye teslim ettiği anda, fakat en geç tahliye takip eden otuz günün inkizasında (bu iki şıktan herhangi birinin diğerlerinden evvel tahakkuk etmesiyle) sona erer.

Madde 9- İşbu poliçe hükümlerine rivayette, taraflardan herhangi birine hüsnüniyete aykırı hareket edilmesi halinde, mukavele diğer tarafta hükümsüz sayılabilir. Ezcümle sigortalı, esasa taalluk eden ve kendisince bilinen her hususu, mukavele akdinden evvel sigortacıya bildirmekle mükellef olup, bu mükellefiyetin yerine getirilmemesi hüsnüniyete aykırı bir hareket sayılır. Bundan başka, bir sigorta sigortalı nam ve hesabına onun bu hususa memur ettiği bir kişi tarafından aktedilirse bu kişi de esasa taalluk eden ve kendisince bilinen her hususu sigortacıya bildirmekle mükellef olup, bu mükellefiyetinin de yerine getirilmemesi hüsnüniyete aykırı bir hareket sayılır.

Bu madde hükümlerinin tatbiki bakımından sigortalı, işlerin mutad seyri içinde kendisince bilinmesi gereken bilcümle hususları bilir sayılacağı gibi, sigorta akdine memur edilen kişi de yine işlerin mutad seyri içinde kendisince bilinmesi veya kendisine bildirilmiş olması gereken her hususu bilir sayılır.

Rizikonun takdiri bakımından taşıdıkları ehemmiyet dolayısıyla, gerek sigortayı kabul edip etmemek ve gerek tabi olacağı çeşitli şartları tayin eylemek hususlarında basiretli bir sigortacının vereceği bir kararda müessir olabilecek mahiyette her husus bu madde anlamında esasa müteallik bir husustur.

Madde 10- Mutad veya mukarrer olan yolun tebdili veya mahalli maksudun değiştirilmesi, veyahut navlun mukavelesi gereğince donatana veya gemi kiracısına verilmiş olan herhangi bir selahiyetin kullanılması neticesinde sigorta edilen rizikonun mahiyetinde diğer bir değişiklik vukuu takdirinde, veyahut sigortalı malın, geminin veya seferin tarif ve tavsifinde herhangi bir nisyan veya sehiv vukuu halinde sigorta, takarrür edecek bir ücret mukabilinde meriyette kalır.

Madde 11- Navlun mukavelesi ile donatana veya gemi kiracısına verilmiş olan herhangi bir selahiyetin kullanılması neticesinde, mezkur mukavele, natik olduğu teslim yerinden başka bir liman veya mahalde sona erdiği takdirde:

a) Mallar, bu liman veya mahalde satılıp teslim edilinceye veya sigortaya son verilmesi sigortacıya bildirilinceye kadar , kararlaştırılacak bir ücret mukabilinde ve poliçe şartları dahilinde sigortalı kalır. Bu fıkrada yazılı iki şıktan hangisi daha önce tahaddüs ederse o nazarı itibara alınır.

b) Mallar, işbu poliçede beyan edilen teslim yerine veya herhangi diğer bir teslim yerine yeniden sevk edildiği takdirde ise, yine kararlaştırılacak bir ücret mukabilinde, bu teslim yerine varıncaya kadar poliçe şartları dahilinde sigortalı kalır ve bu yerde, boşaltmadan sonraki kuvertür müddeti hakkında 8'nci madde hükümleri cari olur .Şu kadar ki navlun mukavelesinin sona ermesinden sonra, gecikmeden, sigortalı maddenin zati aybından veya nevi ve mahiyetinden ileri gelen ziya ve hasarlardan dolayı sigortacıya hiçbir mes'uliyet teveccüh etmez.

Madde 12- Sigorta, mukavele akdine takaddüm eden bir zamanda başlamak üzere de yaptırılabilir. Bu takdirde riziko tahakkukuna artık ihtimal kalmadığını sigortanın akdi sırasında, sigortacı biliyor idiyse ücrete hakkı olmaz. Sigorta yaptıran, riziko tahakkukunun zaten vaki olmuş bulunduğunu sigortanın akdi sırasında biliyor veya bilmesi icap ediyor idiyse, sigortacı tazminat tediyesinden varestedir; riziko tahakkukunun vaki olmuş bulunduğuna sigortanın akdi sırasında sigortacının itilaf olmadığı takdirde ücret sigortacıya ait olur. Sigorta, bir vekil tarafından akdedilmiş olduğu takdirde, bilinen ve bilinmesi icabeden hususlar bakımından, yalnız vekilin şahsı değil, müekillerin şahsı da nazarı itibara alınmak lazımdır.

Madde 13- Sigorta, malların yükleneceği gemi veya gemilerin adı bildirilmeden akdedilmiş olduğu takdirde, sigortalı, bu hususta kendisine haber gelir gelmez veya en geç haber gelmesini takip eden kırk sekiz saat zarfında geminin veya gemilerin adı ile her biri üzerindeki sigortalı meblağı bildirmekle mükellef olup, buna riayetsizliği sigortayı hükümsüz kılar. Poliçenin, akdi tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra, yüklendikleri gemi adı ile sigorta miktarları bu müddet zarfında bildirilmemiş olan mallar hakkında, sigortalı lehine hiçbir hükmü kalmaz.

Madde 14- Sigortalı, işbu poliçe mucibince sigortanın takarrür edecek bir ücret mukabilinde meriyette kalmasını istilzam edecek bir vakiyadan haberdar olur olmaz, bunu derhal sigortacıya bildirmekle mükellef olup, sigortanın meriyette kalmasına hak kazanabilmesi bu mükellefiyetin yerine getirilmesine bağlıdır.

Madde 15-

A) Her iki tarafın bilcümle hakları karşılıklı olarak mahfuz kalmak şartıyla, her türlü muhafaza tedbirlerini almaya veya bunların alınmasını tahrik veya talep etmeye, sigortalı şeylerin kurtarılmasına nezaret veya kurtarma ameliyesine bilfiil girişmeye veya başlamaya sigortalı mecbur ve sigortacı selahiyetlidir ve bundan dolayı sigortacının, bir tasarruf fiilinde bulunduğu veya tazmin mükellefiyetini prensip itibarıyla kabul ettiği iddia olunamaz.

Sigortacı ezcümle, her türlü araştırmaya teşebbüs ve bilcümle rücu haklarını istimal edebilir ve geminin ziyai veya sefere elverişsiz bir hale gelmesi takdirinde, sigortalı şeylerin mevritlerine yeniden sevkine muktazi hususların ifasına bizzat girişebilir; sigortalı bu hususlarda sigortacı ile tam bir elbirliği yapmak, ezcümle bu tedbirlerin yerine getirilmesine yardım etmek üzere elinde bulunan bilcümle vesaik ve malumatı sigortacıya vermekle mükelleftir.

B) Bundan maada, nakliyeciyi ile diğer bilcümle mes'ul üçüncü şahıslar aleyhindeki rücu haklarını, icabında sigortacı lehine, muhafaza edebilmek üzere sigortalı lazım gelen bütün tedbirleri vakti zamanında almak ve icabında gerekli takibata girişebilmek hususunda sigortacı ile kayıtsız şartsız elbirliği yapmakla mükelleftir.

C) Sigortalı, işbu maddede derpiş edilen muhafaza tedbirlerini almak hususunda gerek kendisi ve gerek mürsil, mürselünileye veya bunların adamları veya yerlerine kaim olanlar tarafından vaki ihmalden, bu ihmalin sigortacıyı zarardide etmiş olduğu nisbetinde mesuldür.

D) Herhangi bir mes'ul şahıstan alınıp, sigortalının, mürsilin, mürselünileyhin veya bunların mümessillerinin veyahut yerlerine kaim olanların faydalanacağı bilcümle tazminat sigortacı tarafından ödenecek meblağdan sigortacının menfaat alakası nisbetinde düşülür.

Madde 16 -Bırakma münhasıran aşağıdaki hallerde yapılabilir:

a) Haber alınmaması; Malları nakleden gemi kayıplık halinde olur ve aradan kafi müddet geçtiği halde haber alınmamış

bulunursa,

b) Malların temin edilen bir rizikonun tahakkuku neticesinde; uğradığı maddi hasarlar dolayısıyla mahreci veya mevrinden gayri bir mahalde satışı emrolunmuş ise (nakil geminin, yükleme limanından ayrıldıktan sonra aynı limana mecburi dönüş yapması hali hariçtir).

c) Temin olunan bir rizikonun tahakkuku neticesinde: Sigorta edilen şeylerin bilfiil tamamen ziyayı önüne geçilemeyecek bir hal arzeder veya bunların bilfiil tamamen ziyaa uğramaktan kurtarılmalrı, neticede haiz olabilecekleri kıymeti tecavüz edecek miktarda bir masrafın ihtiyarına bağlı bulunursa; ezcümle:

1- Sigortalı, malına sahip olamamak vaziyetinde bulunur ve;

a) Mallarını yeniden ele geçirmesi gayri muhtemel görünür veya;

b) Malların yeniden ele geçirilmesi için ihtiyarı icap eden masraflar bunların tekrar ele geçirildikten sonra haiz olacakları kıymetten fazla olursa,

2- Malların hasarlanmış olması halinde, tamiri ve mevritlerine yeniden sevki için gereken masraflar mevride muvasalatlarında haiz olacakları kıymetten fazla olursa

Bırakma muamelesine yer veren bilcümle ahvalde, sigortacı, bırakmayı kabul etmek veya, mülkiyet uhdesine intikal etmeksizin tam ziyayı yolu ile tediye bulunmak şıklarından birini daima seçebilir.

Madde 17- Sigortacının umumi avaryaya garame payları ile umumi avaryaya prensipleri dairesinde ödenmesi lazım gelen garame paylarına taalluk eden taahhüdü, navlun mukavelesinde derpiş edilmiş olan mahalde mezkur mukavelelerin derpiş ettiği usule göre ve eğer navlun mukavelesinde bu hususta bir sarahat yoksa, sigortalı seferin bittiği mahalde cari olan kanun ve adetlere göre tanzim olunacak dispeç ile taayyün eder.

Sigortalı, bir umumi avaryaya garame payı ödediği veya ödemekle mükellef tutulduğu takdirde, eğer garameye giren mal, umumi avaryaya iştirak kıymetinin tamamı üzerinden sigorta edilmiş ise, garame payının tamamı ödenecek tazminatı teşkil eder. Fakat bu mal iştirak kıymetinin tamamı üzerinden sigorta edilmemiş veya bu malın yalnız bir kısmı sigorta edilmiş bulunursa, sigortacı tarafından ödenecek tazminat sigortadaki eksiklik nisbetinde azalır; ve eğer iştirak kıymetinden tanzili gereken ve tazmini sigortacıya terettüp eden bir hususi avaryaya vuku bulmuş ise, bunun miktarı sigortacının uhdesine terettüp eden garame payının tayini zımında, sigorta bedelinden düşülür.

Umumi avaryaya prensipleri dairesinde ödenmesi lazım gelen bilcümle garame payları hakkında da hüküm böyledir.

Madde 18- Güverteye veya gladuraya yüklenmiş mallar hakkında, aksine hususi bir şart olmadıkça, sigortacı münhasıran, sigortalıya terettüp edebilecek umumi avaryaya garame paylarıyla geminin tam ziyayı uğraması veya haber alınamayarak kayıplık halinde kalması neticesinde malların ziyandan mesuldür.

Şu şartla ki, yukarıdaki haller işbu sigorta ile temin edilmiş rizikolardan birinin tahakkuku neticesi olsun.

Madde 19- Sigorta, "hususî avaryaya franko" olarak akdedildiği takdirde, sigortacı, ister maddeten vukuua gelsin, ister masraf olarak tahakkuk etsin, hususi avaryaları temin etmez meğer ki ziyayı veya hasarlar aşağıdaki vakialardan ileri gelmiş olsun: Geminin batması veya karaya vurmak veyahut kaya veya sığılğa bindirmek gibi haller neticesinde tamamen veya kısmen harap olması, oturması, çatışması, sabit, seyyar veya sabih bir cizme (buz dahil) çarpması, yangın, infilak yükün bir sığınma limanında boşaltılması, yükleme, aktarma ve boşaltma ameliyeleri esnasında bir veya birden çok dengin olduğu gibi tam ziyayı uğraması. Bu takdirde dahi 5'nci maddenin 2'nci fıkrasında sayılan hususlar sigortanın dışındadır.

Madde 20- Hususi avaryalar, hususi şartlar meyanda başka türlü hüküm olmadıkça yüzde üç muafiyet düşülmek suretiyle tazmin olunur.

Ancak, yükleme, aktarma ve boşaltma ameliyeleri esnasında bir veya birden çok dengin olduğu gibi tam ziyayı uğraması hallerinde ve aşağıdaki vakialardan ileri gelen hususi avaryalar da hiçbir muafiyet tenzil edilmez:

Geminin batması veya karaya vurmak veyahut kaya veya sığılğa bindirmek gibi haller neticesinde tamamen veya kısmen harap olması, oturması, çatışması, sabit, seyyar veya sabih bir cizme (buz dahil) çarpması, yangın, infilak, yükün bir sığınma limanında boşaltılması.

Madde 21- Hususi şartlarda aksine hüküm bulunmadıkça, muafiyet; -tatbiki icabettikte- denk başına ve şayet mallar dökme halinde ise ambar başına hesaplanır.

Madde 22- Kısmen vaki olan ziyayı ve hasarlar, poliçe umumi şartlarının hükümleri mahfuz kalmak üzere, sigortacının, mahallindeki avaryaya komiseri ile karşılıklı olarak ve eğer sigortacının orada avaryaya komiseri yoksa, mahalli usul ve adetlere göre tesbit edilmelidir. İşbu tesbit muamelesi malların tahliyesini takip eden on beş gün içinde ve herhalde mütesellimine tesliminden evvel yapılmalıdır.

Yukarıdaki vecibelerin yerine getirilmemesi sigortacıya tazminat talebini red hakkını verir meğer ki bu vecibelerin yerine getirilmeyişinin mücbir sebeplerden ileri geldiği sigortalı tarafından isbat edilmiş olsun.

Ziyayı ve hasarların tesbiti hususundaki vaki masraflarla ekspertiz ücretleri malların mütesellimi tarafından ödenir ve bunların tamamı, tesbit olunan ziyayı ve hasarlar -tamamen veya kısmen- sigortalı bir rizikodan ileri gelmiş bulunuyorsa, sigortacı tarafından tazmin olunur.

Madde 23- Sigortacı, hususi avaryaya sebebiyle tazminat talebine mevzu olan mallardan hasarlı kısımların, kıymetlerinin taayyünü için açık arttırma ile satışını bihakkın talep edebilir; bundan dolayı sigortacı bir tasarruf fiilinde bulunmuş sayılmaz.

Satış, mallar gümrüklemeden yapılırsa gümrüksüz kıymet, gümrüklendikten sonra yapılırsa gümrüklü kıymet hususi avaryaya olarak tanzimi icap edecek meblağın tayininde mukayeseye esas tutulur.

Madde 24- Tazminat Talebi:

a) Umumi avaryaya garame payları için dispeçin tanzimi tarihinden itibaren bir sene,

b) Bütün diğer hallerde, geminin hareket tarihinden itibaren iki sene,

içinde sigortacının kabulüne iktiran etmemiş veya aynı mühletler zarfında sigortalı mutalebesini selahiyetli mahkemeye intikal ettirmemiş ise sigortacı her türlü mutalebeden kurtulmuş olur.

Madde 25- Sigorta Deęeri:

a) Ham maddeler ile toprak mahsulleri için, malların varma mahallinde ve tahliye zamanındaki hasarsız vaziyette piyasa kıymetidir.

b) Mamul ve yarı mamul maddeler için, malların tahmil yerinde ve tahmil zamanındaki bedeline gemiye kadar olan bilcümle masarif ile istirdadı mümkün olmayan navlun, sigorta ücreti ve yüzde on kar payı ilave edildikten sonra hasıl olan miktardır. Sigorta bedeli sigorta değerini aşarsa, aşan kısım hükümsüzdür.

Sigorta bedeli sigorta değerinden dün ise sigortacıya terettüp edecek tazminat noksan sigorta nisbetinde azalır.

Madde 26- Sigortacı, sigorta tazminatını ödemekle, sigortalının bilcümle mes'ul şahıslara karşı olan rücu vesair haklarını iktisap eder ve bu haklara taalluk eden her hususta sigortalının yerine geçer. Sigortalı, sigortacının talebi halinde bu keyfiyeti dispeçte veya sigorta tazminatı makbuzunda veyahut buna mahsus bir vesikada teyit eylemeyi taahhüt eder.

Bu suretle sigortalının yerine geçme keyfiyeti, ancak ödenen sigorta tazminatı miktarınca muteber olur:

Madde 27- Sigorta ücreti poliçenin teslimi ile ve poliçenin derhal teslimi mutad olmayan hallerde, akitle vacibütlediye olur. Her halükarda sigortacının deruhte ettiği riziko işlemeye başlamakla, sigorta ücretinin tamamı sigortacı için müktesep olur.

Madde 28- Hususi şartlar umumi şartlara tekaddüm eder.

Son Düzenleme Tarihi: 11 Mayıs 2002